

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра **географії та природознавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика краєзнавчо-туристичної роботи

Освітня програма **Середня освіта (географія)**

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.07 Географія

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на
засіданні кафедри
Протокол №8 від
“28” лютого 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика краєзнавчо-туристичної роботи
Освітня програма	Середня освіта (географія)
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	укр
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу Мета полягає у формуванні майбутніх фахівців-організаторів краєзнавчо-туристичної роботи в школі з високими теоретичними знаннями і практичними навиками методики програмної та позапрограмної краєзнавчо-туристичної роботи із учнями і формування в учнів чітких уявлень про краєзнавчі дослідження, як систематичні. Завдання - формування сучасних уявлень про форми та методи краєзнавчо-туристської роботи із школярами; - вивчення методів краєзнавчих досліджень; - виявлення особливостей організації туристсько-краєзнавчої роботи у школі; - характеристика основних вимог до роботи із школярами; - проведення масових заходів краєзнавчо-туристської тематики.
Компетентності Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійнопедагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та методики навчання географії, позакласної краєзнавчо-туристичної роботи, проведення профільних досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог. ФК 09. Здатність застосувати знання з географії при вивченні своєї місцевої, географії регіону, володіння інструментарієм регіональних та краєзнавчих досліджень
Програмні результати навчання ПРН 1. Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень базових профільних наук. ПРН 3. Здатність продемонструвати знання основ професійноорієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі ПРН 9. Здатність застосувати знання основних правил організації польових і камеральних

досліджень із школярами, найбільш вживані методи географічних досліджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Зміст краєзнавчо-туристичної роботи в школі.	Суть та значення краєзнавчо-туристичної роботи. Завдання, принципи та функції краєзнавчої роботи. Місце туристсько-краєзнавчої роботи в системі шкільної освіти	Тести, Практичні та творчі завдання
2	Тема 2. Основні методи та форми краєзнавчо-туристичної роботи в школі.	Основні форми туристсько-краєзнавчої роботи. Методи досліджень. Педагогічні принципи у туристсько-краєзнавчій діяльності школярів	Тести Практичні та творчі завдання
3	Тема 3. Історія шкільного краєзнавства в Україні.	Зародження шкільного краєзнавства в Україні. Становлення і розвиток шкільного краєзнавства у XX столітті. Відродження краєзнавства в системі шкільної освіти у період незалежної України. Роль молодіжних товариств у розвитку краєзнавства та туризму в Україні.	Тести, Практичні та творчі завдання
4	Тема 4. Планування та організація краєзнавчих досліджень із школярами.	Роль та значення дослідної роботи. Організація природничих досліджень. Дослідження природно-територіальних комплексів /ПТК/. Економіко-географічні дослідження. Топонімічні дослідження.	Практичні та творчі завдання
5	Тема 5. Форми пошукової діяльності учнів у позашкільних закладах.	Діяльність позашкільних освітніх закладів у Івано-Франківській області. Організація роботи, зміст і завдання географо-краєзнавчих гуртків. Шкільні краєзнавчо-туристичні клуби як громадські організації.	Практичні та творчі завдання
6	Тема 6. Організація краєзнавчих екскурсій із школярами.	Розробка маршруту екскурсії. Відповідальність екскурсовода. Основні поняття екскурсійної методики. Методика екскурсійного показу. Прийоми показу.	Тести Практичні та творчі завдання
7	Тема 7. Організація туристичних пішохідних походів.	Особливості підготовки туристського походу з школярами. Права та обов'язки керівників і учасників спортивних туристських походів. Принципи комплектування	Тести

		туристської групи. Підготовка учасників походу та розподіл обов'язків між ними. Підбір спорядження та продуктів. Методичні принципи розробки туристських маршрутів	
8	Тема 8. Організація туристичних змагань.	Елементи змагань з туристського багатоборства. Організація та проведення змагань різних форм з учнями. Формування Штабу змагань та ГСК.	Практичні та творчі завдання
9	Тема 9. Організація краєзнавчих експедицій.	Роль експедицій у туристсько-краєзнавчій роботі із школярами. Організація експедиційної роботи у школі. Всеукраїнські та обласні краєзнавчі експедиції.	Практичні та творчі завдання
10	Тема 10. Організація шкільних краєзнавчих музеїв.	Шкільний краєзнавчий музей - організаційний центр краєзнавчої роботи школи. Організаційна структура і керівництво роботою музею. Створення експозиції. Практичне використання та поповнення експозицій музею.	Практичні та творчі завдання
11	Тема 11. Позакласні форми краєзнавчої роботи.	Організація та проведення туристських та краєзнавчих вечорів у школі. Проведення краєзнавчих конференцій. Краєзнавчі ігри та вікторини.	Практичні та творчі завдання

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: поточний контроль – 50 балів; підсумковий контроль (екзамен) – 50
---	--

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50
Лекція	10
Практична робота	10
Лабораторна робота	10
Семінарське заняття	10

Самостійна робота	10
Підсумковий контроль	50
екзамен	50
Додаткові заохочувальні бали, які можуть доповнити оцінку до 100 балів	20
Разом	100

Заохочувальні бали

1. Участь у дискусіях (до 20 балів),
2. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 20 балів)
3. Обговорення відповідей та оцінювання лабораторних робіт інших студентів (до 5 балів)
4. Участь у вебінарі чи прослуховування курсу за тематикою дисципліни (до 10 балів)
5. Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 20 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери
Література:	

1. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. - К.: Знання, 2006. - 575 с.
2. Брижак Н.Ю. "Краєзнавча та туристична робота". Курс лекцій для студентів педагогічного факультету, які навчаються на спеціальності "Початкова освіта" : – Мукачево: МДУ, 2012. – 116 с.
3. Скриль І.А., Кулешова Г.О. Практикум: Основи краєзнавчо-туристичної діяльності: методичні вказівки для самостійної роботи студентів, що навчаються за спеціальністю: «Економічна та соціальна географія»– Харків, 2014 – 44 с.
4. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей : навч. посіб. / Б. П. Пангелов. — К. : Академвидав, 2010. — 248 с
5. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни «Туристичне краєзнавство», М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства, Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. – 42 с.
6. Екскурсійно-туристична та краєзнавча робота з молоддю: навчально-пізнавальна й оздоровча цінність : науково-допоміжний бібліографічний покажчик / уклад.: З. М. Горова, В. В. Косенко. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 236 с.
7. Пангелова Н.Є. Теоретико-методичні засади туристсько-краєзнавчої роботи у вищих навчальних закладах: [навч.-метод. посібн.] / Н.Є. Пангелова, Б.П. Пангелов. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2015 - 202 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201Д, каб. 206, https://kgip.pnu.edu.ua/ kgp@pnu.edu.ua
Викладач	к. геогр. н., доцент Атаманюк Ярослава Дмитрівна
Контактна інформація викладача	yaroslava.atamaniuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення
--------------------------	---

	про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення «Про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nov_e2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Виконання завдань пізніше встановленого терміну знижує максимально можливу оцінку на 5 балів для лекцій та на 10 балів для практичних занять. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) оцінювання не змінюється.
Невідповідна поведінка під час заняття	Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно Положення «Про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nov_e2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення «Про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osv_ita.pdf Рекомендовані платформи: prometheus.org.ua www.ed-era.com

Викладач _____